

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

vi alla

Årgång 21

Nr 3—4 1972

vi alla

tidsskrift för Göteborgs fritidsledare

vi alla nr 3—4 handlar huvudsakligen om nya former av lekverksamhet för barn. Göteborgs stad satsar inte bara på en allt bättre barnstugeverksamhet utan även på "friare" verksamhetsformer, vilka främst bedrivs av Socialförvaltningens Fritidsavdelning och Gatukontorets Parkavdelning.

- Om "ALLIHOPA I BERGSJÖN" skriver avdelningschef Lars Andréasson. Vidare intervjuas ALLIHOPAS båda huvudledare Sture Soneryd och Lars Olin. En av de yngre ledarna där, Ulla-Carin Borén, intervjuas av Kerstin Albino — elev vid Göteborgs Folkhögskola.
- Om storstadsbarn och djur skriver intendenten vid Gatukontorets Parkavdelnings leksektion Lillemor Gardart.
- Om föreningsåret 1972 skriver intendenten vid Fritidsavdelningens föreningsbyrå Leif Svensson.

"Omslagsflickan"

som snickrar i ALLIHOPA- tältet kan illustrera att det där inte råder något könsrollstänkande.

Det bästa beviset för detta utgör dock de manliga verksamhetsledarna. Att vara ledare på heltid för yngre barn betraktas nämligen i Projekt ALLIHOPA som ett viktigt yrke för en riktig karl.

vi alla

UTGES AV
Göteborgs Socialförvaltnings
Fritidsavdelning

ANSVARIG UTGIVARE
Avdelningschef
Lars Andréasson

REDAKTIONSKOMMITTÉ
Lars Andréasson, Rune Brange,
Leif Svensson

REDAKTION
Fritidsavdelningen, Skånegatan 26,
Box 5015, 402 21 Göteborg
Tel. 031/81 08 80
Redaktör: Rune Brange

Samverkan kring lekmiljö

Ett praktiskt resultat av FRITID 70, den för flera kommunala nämnder gemensamma fritidsprogramutredningen, är ALLIHOPA i BERGSJÖN. Här har vi fått ett konkret objekt för samverkan dels mellan kommunala förvaltningar och dels mellan kommunen och organisationslivet.

ALLIHOPA har den övergripande målsättningen att genom samarbete skapa en bättre totalmiljö i Bergsjön. Verksamheten skall utformas i samråd mellan deltagare, stadsdelens befolkning och dess organisationer.

ALLIHOPA vill genom skapande aktiviteter stimulera barns och vuxnas känslomässiga upplevelser samt verka för en ökad kontakt och gemenskap mellan generationer och grupper.

Det är en ambitiös målsättning. Kanske för ambitiös? Lås oss inte förledas att tro det! Vi skall däremot vara medvetna om att vi kan åstadkomma resultat endast genom mycket kraftfulla insatser från medborgarna, organisationerna och kommunen. Vill vi i ett bostadsområde som Bergsjön skapa en god social miljö, en vi-känsla, en ny gemenskap, då måste alla hjälpa till.

ALLIHOPA är således ett samrådsorgan. Inte enbart en för vårt bistra klimat angelägen inomhuslekplats utan också ett projekt för praktiskt samråd kring den konkreta arbetsuppgiften **att skapa en bättre miljö**. Med miljö menas då i första hand gemenskapen, aktiviteterna, samvaron människor emellan. Mellan föräldrar och barn, mellan barn och barn, mellan vuxna och vuxna.

ALLIHOPA är unik genom att vi här för första gången fått rejäla ekonomiska anslag från såväl stat som kommun till ett konkret miljöprojekt byggt på samverkan mellan organisationer och kommunen.

En organiserad samverkan mellan kommunala organ och föreningslivet kring lokala miljö- och fritidsfrågor är däremot inte unik. I många stadsdelar i Göteborg finns nu samrådsorgan — fritidsråd — där organisationer och kommunala organ som skola och fritid är representerade.

Kanske dessa fritidsråd är de organ för när-demokrati som skymtat i den politiska debatten? Fritidsråden har en konkret och viktig uppgift att fylla. De skall i likhet med ALLIHOPA i BERGSJÖN **skapa en bättre miljö**.

Lars Andréasson

Expertyttrande vid studiebesök: ALLIHOPA skulle vi behöva även i vår kommun

Den 18 november invigde statsrådet Camilla Odhnoff ALLIHOPA i Bergsjön. "Enligt planerna kommer anläggningen att tagas i bruk i början av 1972", kunde man läsa i "vi alla" i december förra året. Det gick alltså inte enligt planerna. Föreningen berodde bl. a. på svårigheterna att såsom föreslagits inreda sekundärutrymmen i ett parkeringsdäck. De båda plasthallarna — lektältet och idrottsältet — kompletterades nu istället med en nybyggnad, som innehåller entrélokaler, cafeteria, omklädningsrum m. m.

Sedan februari i år har dock ALLIHOPA bedrivit en intensiv verksamhet. Det har varit möjligt genom att man "lånade" lokaler i fritidsgården vid Rymdtorget, Mångården, och f. ö. fick utnyttja flera andra lokaler vid Rymdtorget. Även utomhus har det anordnats populära stadsdelsarrangemang. ALLIHOPA blev därför redan

Projektleddningsgruppen

Socialför-
valtningens
Fritidsavd:

Lars Andréasson,
ordförande
Göran Pregmark,
sekreterare
Stig Malmkvist

Gatukontorets
Parkavdelning,
Leksektionen:

Lillemor Gardart

GAKO:

Gunilla Dahlman

ABF:

Bengt Möllstam

Hem och Skola:

Per-Olof Holm

Hyresgäst-
föreningen:

Göte Brink

Unga Örnar:

Bengt Larsson

Referensgrupp 1

Affärsföretagen: Erland Jeppsson

Biblioteket: Sandor Sous

Fastighets-
förvaltarna: Axel Levinsson

GAKO-företagen

Bostadsbolaget: Bengt Bark

Familje-
bostäder: Åke Jönsson

Fritidsnämnden: Jan Svensson

Göteborgshem: Greta Hellekant

Gatukontorets

Parkavdelning,

Leksektionen: Anita Dahlgren

Idrottsnämnden: Vakant

Kyrkan: Lars-Erik Kihlbom

Skolan: Rune Rödén
Gunnar Thorén

Socialför-
valtningen

Fritidsbyrån,

Norra distr.: Stig Malmkvist

Kuratorsbyrån: Tommy Holm

Socialbyrå 3: Birgit Svärd-Olsson

Statsrådet Camillo Odhnoff samtalande efter invigningen med kommunalråden Bertil Hansson och Sven Hulterström, t. v., samt ledamöterna i ledningsgruppen Göte Brink, t. h., och Per-Olof Holm, längst t. v.

före invigningen ett begrepp för berg-sjöborna.

Organisationen med en projektledningsgrupp och två referensgrupper har fungerat planenligt. Projektledare är Sture Soneryd och pedagogisk ledare Lars Olin. För verksamheten svarar också såsom planerats projektets sex intressenter: FRITID 70 (Sociala centralnämnden, Idrotts- och friluftsnämnden och Allmänna skolstyrelsen),

GAKO (de allmännyttiga och kooperativa bostadsföretagen i Göteborg), ABF, Hem och Skola, Hyresgästföreningen och Unga Örnar.

Projekt ALLIHOPA skiljer sig i många avseenden från annan fritidsverksamhet i Göteborg och för att belysa detta har "vi alla" ställt några frågor till Sture Soneryd och Lars Olin.

Referensgrupp 2

ABF:	Jan Ramfors
Hem och Skola:	Bertil Gardtman Kajsa Olofsson Jan Ramfors
Hyresgäst- representanter:	Ronny Bivesand Lennart Remmer Olof Vennermark
Unga Örnar:	Gun B. Jakobsson

ALLIHOPA

I samtliga tre grupper ingår:
Lars Olin
Sture Soneryd

Samarbete framför allt

— I massmedia har man ofta tagit Bergsjön som exempel på en i många avseenden dåligt planerad stadsdel. Var det därför som ALLIHOPA placerades vid Rymdtorget?

S. Soneryd: Kritiken mot Bergsjön har många gånger berott på bristande kännedom om de verkliga förhållandena. Men visst är det riktig att Bergsjön till en början saknade en hel del serviceinrättningar. Den senaste tiden har bostadsmiljön i Bergsjön varit minst lika bra som i många andra nya stadsdelar.

Att ALLIHOPA förlades till Rymdtorget berodde på att det där fanns

*Camilla Odhnoff
med storfamilj på
snabb glid*

de förutsättningar, som behövdes för denna försöksverksamhet. Det var ju framför allt viktigt att ALLIHOPA inte blev något isolat utan ett samarbetsprojekt. Det skulle finnas möjligheter till samverkan med skola, fritidsgård, parklek, bibliotek, olika organisationer m. fl. Anläggningen borde ligga skyddad från högtrafik och nära områden för utomhusaktiviteter. Den skulle vidare ligga centralt i bostadsområdet. Om ALLIHOPA kunde uppfattas som en naturlig träffpunkt för de boende i området var utsikterna större för att de också kunde uppleva en vi-känsla med verksamheten.

— En av Socialstyrelsens experter på frågor som rör barn med anpassningsproblem, Gun Zacharias, sa nyligen i ett radioprogram om sniffning: "Har ungarna något roligt att göra söker dom sig inte till sniffning".

Kan det tänkas att ALLIHOPA får en sådan förebyggande verkan?

S. Soneryd: Om det finns många sniffare i ett bostadsområde så är ju det ett bevis så gott som något på att det

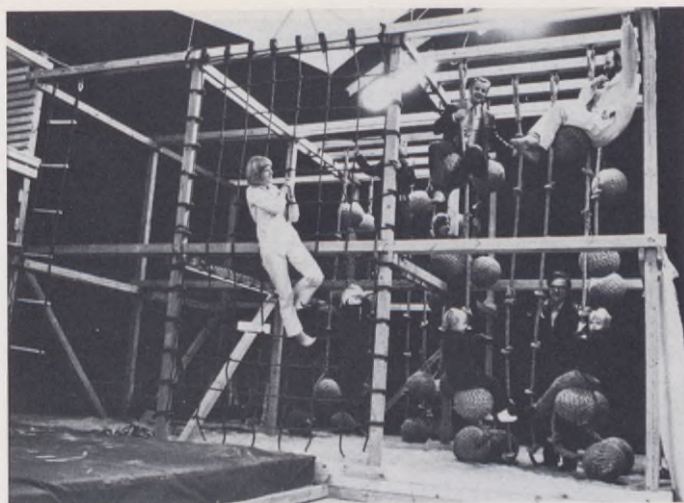
finns svåra brister i den sociala miljön. Skall man förbättra en sådan miljö räcker det inte med att göra punktinsatser inom fritidsområdet. Jag vet också att Gun Zacharias är mycket kritisk mot att myndigheterna ofta nöjer sig med punktinsatser istället för att angripa hela problemkomplexet.

ALLIHOPA är visserligen inriktat på fritidsaktiviteter men vi planerar vår verksamhet med utgångspunkt från vad vi vet om den totala sociala miljön. Vi startade också i en situation, då det som väl var inte fanns några stora akuta problem med sniffning och ligabildning. Och det är självklart att vi hoppas att ALLIHOPA skall bidra till att det inte heller de närmaste åren skall bli några sådana problem.

— På vilket sätt bildar ni er en uppfattning om den totala sociala miljön, och vilka möjligheter har ni att påverka myndigheter och andra till insatser på andra områden än fritidsområdet?

S. Soneryd: Beslutet att ALLIHOPA skulle förläggas till Bergsjön grundades ju på de fakta som en arbetsgrupp

ALLIHOPAS båda huvudledare Sture Soneryd (kavajklädd stående) och Lars Olin (kavajklädd uppklättrad) tillsammans med gruppledare och barn bland tackel och tåg

sammanställt. Ledningsgruppen och de båda referensgrupperna har arbetat hela året och fått en allt bättre överblick av den sociala miljön. Vårt grundmaterial är också nödvändigt för den planerade utvärderingen av verksamheten.

Om utvärderingen som vi hoppas visar att verksamheten fått positiva konsekvenser för stadsdelen bör givetvis våra erfarenheter föras vidare. Inte minst för detta är det en fördel att det i ledningsgruppen och referensgrupperna finns personer, som via sina organisationer och kommunala beslutsorgan kan följa upp ALLIHOPA-verksamheten. Det är vidare viktigt att de förvaltningar, som har huvudansvaret för de kommunala fritidsinsatserna är representerade i ledningsgruppen.

De sociala relationerna kartläggs i utvärderingen

— Har ALLIHOPA fått resurser att genomföra en utvärdering som även omfattar de sociala relationerna i bostadsområdet i nuläget och vid försöksperiodens slut?

S. Soneryd: Ledningsgruppen anser att utvärderingen är en mycket viktig fråga. Så snart som möjligt skall en speciell projektledare sätta igång med detaljplaneringen av utvärderingen. Det finns dock inget extraanslag för detta utan kostnaderna måste hålla sig inom ramen för det totala anslaget. Ur ekonomisk synpunkt skulle det vara fördelaktigt om det går att förverkliga planerna på att vissa punktundersökningar och intervjuer och liknande skall utföras som studieuppgifter av studerande vid Sociologiska institutionen och Socialhögskolan.

Ledningsgruppen behandlar just nu ett förslag till utvärdering och i det förslaget ingår också en kartläggning av förändringar i de sociala relationerna.

Ledarnas uppgifter

— Allmänheten har blivit informerad om ALLIHOPA genom olika trycksaker. I en av dem står under rubriken Ledare: "Ledarens uppgift är att av de spontana gruppbyggningarna forma en gruppaktivitet som tränar deltagarna till sam-

Teater tillhör de många skapande aktiviteterna på ALLI-HOPA. Även då barnen ser riktig teater som här får de vara medskapande

arbete och tolerans". Hur stämmer den ambitionen med att tältet är fullt med grejer för individuell lek?

L. Olin: Det kanske verkar som om barnen leker var för sig men det finns ändå alltid en viss gemenskap i leken. När barnen väl har rasat ut i lekredskapen gäller det för ledarna att få dem med i mera gruppbetonade samsättningar. Den livliga fysiska aktiviteten bör alltså balanseras med verksamhet i mera stillsamma former.

Vi har ju nu erfarenhet av sådan här verksamhet sedan februari då vi startade på Mångården. Där fanns visserligen inte så många lekredskap men tillräckligt för att barnen skulle kunna tillfredsställa sitt rörelsebehov. Vi tycker faktiskt att vår metodik har hållit bra och att vi verkligen fått barnen att samarbeta.

Vad beträffar det som sägs i vår målsättning om hänsyn och tolerans så är ju det begrepp som inte går att mäta i enkla termer. Vi får väl vänta och se vilka resultat som utvärderingen kan komma fram till. Tills vidare nöjer vi oss med att konstatera att barnen samsas mycket väl och att det är

ytterst sällsynt att de visar aggressivitet mot varandra.

Stort inslag av syskon och invandrabarn i grupperna

— Hur är grupperna sammansatta vad gäller ålder, intressen och annat som man tror påverkar gruppens funktioner?

L. Olin: Vi har ännu inte gjort några direkta undersökningar om det, men vi kan i varje fall påstå att grupperna är långt ifrån enhetliga. Det anses ju att enhetlighet är en förutsättning för ett gott resultat. Stor ålderskillnad brukar bedömas som en negativ faktor, men hos oss har vi nästan motsatta erfarenheter. Att det är både pojkar och flickor i samma grupp och att det finns ett stort inslag av syskon i grupperna tycker vi också är en fördel i vårt arbete, liksom det förhållandet att många i vår verksamhet är invandrabarn.

Trots att grupperna är så blandade har ledarna av allt att döma fått barnen mycket positivt inställda till olika gruppaktiviteter. Detta gäller såväl de skapande aktiviteterna som verksam-

*Skapande lek med
färg och form*

het i mycket stillsamma former då de lyssnar till högläsning, spelar spel, lägger pussel och dylikt.

Kontakt och gemenskap mellan generationerna

— I målsättningen framhålls också att verksamhetens syfte skall vara "att verka för en ökad kontakt och gemenskap mellan generationer och grupper". Villkoret för statsbidraget är ju att ni skall bedriva verksamhet för barn i åldern 7—12 år. Varför ingår då ökad kontakt mellan barn och vuxna i målsättningen?

L. Olin: Redan när ALLIHOPA planerades som utställning ingick det i intentionerna att föräldrar och andra vuxna skulle vara med på ett aktivt sätt. För ALLIHOPAS ledningsgrupp har detta varit en självklarhet, liksom att ALLIHOPA skulle bli ett samarbetsprojekt med mycket stor bredd. Vi samarbetar nu med praktiskt taget alla som vill öka gemenskapen i stadsdelen. Detta framgår ju också av ledningsgruppens och referensgruppernas sammansättning. Vi hoppas att nya föreningar skall startas i Bergsjön och

att vi så småningom skall kunna slussa över många av våra besökare till föreningarna.

Många föräldrar gör sällskap med sina barn till lektältet. När det gäller förskolebarn så får de inte heller vara inne i tältet om de inte har en vuxen som ser till dem. Vi får alltså dagligen kontakter med vuxna och strävar efter att på olika sätt få dem engagerade i verksamheten.

Allsångsträffar, teater, diskussioner, utställningar . . .

Tack vare att praktiskt taget alla organisationer och institutioner som står bakom ALLIHOPA i Bergsjön också ställt upp när vi anordnat olika familjearrangemang har resultatet av dessa blivit det bästa tänkbara. De större stadsdelsarrangemangen har förlagts till veckosluten. Vi har också kunnat anordna flera diskussioner, debatter, utställningar och teaterföreläsningar. Dessutom har vi medverkat i en kampanj för bättre trafikvett.

En programverksamhet som åter-

Forts sid 19

Ledareuppgift på ALLIHOPA: att forma gruppaktiviteter som ger samarbetsträning

Att tycka någonting om ALLIHOPA i Bergsjön kan man bara inte låta bli! Först och främst tycker man ALLIHOPA är intressant för att det är en så annorlunda form av fritidsverksamhet. Den som bara tittar in som hastigast lägger mest märke till "rörelsedelen", där barnen kan klänga, klättra, kana och hoppa. Men ALLIHOPA är ju så mycket mer. I allverkstaden håller man på med alla möjliga hobbyaktiviteter och i "mjukdelen" spelar man spel, läser, pratar, lyssnar — och det kan man göra bekvämt utsträckt eller hoprullad på sköna dynor.

Verksamhet i Mångården gav tips till lektältet

Hur ser en ALLIHOPA-ledare på sin uppgift? Vi ställer frågan till Ulla-Carin Borén (21 år).

— Min uppgift är att träna deltagarna till samarbete, hänsyn och tolerans. Eftersom verksamheten har varit förlagd till Mångårdens fritidsgård under flera månader innan tältet var klart kunde vi redan där förverkliga denna målsättning till en viss del. Vi fick också där en uppfattning om vilka aktiviteter som intresserar barnen, och det gör det mycket lättare att planera verksamheten i tältet.

Många kanske tror att det finns risk för olyckshändelser vid alltför vilda lekar i klätter- och hoppställningarna. Och skulle barnen lämnas ensamma fanns det säkert sådana risker. Men nu är vi 6 eller 7 ledare hela ti-

den i rummet och håller ett vakande öga på speciellt de mindre barnen. Olika redskap är ju avsedda för olika åldrar.

Problemet med besvärliga barn som skulle sabotera verksamheten är vi heller inte rädda för. Det finns ju så många aktiviteter att välja på så att alla brukar hitta något som intresserar just dem. Naturligtvis finns det barn som är mer bråkiga än andra. Att stänga av de bråkiga från verksamheten vill vi inte göra. Vi låter dem istället få ta ansvar för något speciellt och det brukar gå riktigt bra.

Ulla-Carin Borén med 19 av "sina" barn, då ALLIHOPA höll till på Mångården

På ALLIHOPA är allihopa — barnen och ledarna — goda kompisar

Gratisaktiviteter ger lika möjligheter

— Skämmer man inte bort barnen genom att de får allting gratis?

— Det är väldigt svårt att svara på, fortsätter Ulla-Carin. Första tanken är väl att barnen till slut inte sätter värde på någonting och att de använder sina pengar till snask istället. Men om man vill att alla barn skall ha lika möjligheter blir det mycket svårt att dra upp gränser för vad som skall kosta något. Ingen skall ju heller behöva känna sig utstött ur gruppen för att han eller hon inte har några pengar.

— Kan ni i ert arbete förverkliga allt som ingår i ALLIHOPAS målsättning?

— Det finns naturligtvis massor av saker som kan bli bättre. En viktig punkt i målsättningen är ju att vi skall försöka överbrygga generationsklyftorna. Av erfarenhet från Mångården vet

vi dock att det ibland kan bli svåra praktiska problem. Ett exempel på det är att de pensionärer, som var med i kurser på fritidsgården på samma tid som vår verksamhet pågick, tyckte att barnens lekar var alltför ohämmade och barnen alldeles för högljudda.

Ledare som är invandrare skulle öka kontakterna

Ökad kontakt med invandrare är ett av våra önskemål. Varje dag är ett stort antal invandrabarn med i verksamheten och kontakten med dem är faktiskt den bästa tänkbara. Däremot har vi, som är ledare i barnverksamheten, inte ännu fått någon speciell kontakt med äldre invandrare. Om vi också hade fritidsledare, som var invandrare, skulle det bli mycket bättre med sådana kontakter.

Ett program som lockat alla åldrar

Forts sid 19

Lekpark kan passa bättre för barnets "alldeles-eget-djur" än storstadsvåningen

De flesta barn tjarar mer eller mindre intensivt om att få ett "alldeles eget djur", det kan vara allt från möss och marsvin till hundar, apor och hästar.

De lovar att ta hand om djuret och sköta det efter konstens alla regler och i det ögonblicket menar de uppriktigt det också. Men vad händer i många fall när djuret väl har blivit barnets eget? I början är det bara glädje, marsvinsburen rengöres utan knot och hundvalpen är det bara roligt att springa ut och leka med. Men efter en tid börjar "nyhetens behag" avta, andra intressen dyker upp, och barnen upptäcker att det är ganska jobbigt att i mörker och snöslask gå ut med hunden på morgonen innan skolan börjar och otroligt tråkigt att dagligen göra rent i burar av olika slag. Barnets "eget djur, brukar ofta, efter en tid övergå till att bli ett "kollektivdjur" för den övriga familjen att ta hand om.

Man får hoppas att alla föräldrar är beredda på detta innan de skaffar djur till sina barn. Först då kan nämligen ett husdjur bli till verklig glädje för hela familjen. I många hyreshus är det inte tillåtet att ha husdjur. Vissa människor vill eller kan inte skaffa djur beroende på t. ex. att någon i familjen lider av allergi.

Barnzoo i Slottsskogen och tre djurlekplatser

Hur skall man då kunna tillgodose barnens önskan och behov av djur? Här kan olika institutioner och före-

Lillemor Gardart

ningar hjälpa till och i Göteborg finns flera exempel på hur det kan gå till.

Våren 1971 utökades djurgårdarna i Slottsskogen med "Barnens Zoo". Skillnaden mellan ett vanligt zoo, där man oftast får stå och titta på djuren utanför ett staket är att, i Slottsskogen får barnen komma in och klappa och kela med djuren. Vuxna får däremot även här finna sig i att stå utanför inhägnaden. Här finns hundvalpar, kattungar, pärlhöns, dvärggetter, hängbukssvin och vanliga griskultingar, kalvar och marsvin m. m.

Man kan också placera djur på sådana platser där barnen vistas på sin fritid t. ex. i lekparkerna. Förutom några fiskar och marsvin på några enstaka platser så finns det för närvarande tre lekplatser som har djur, Flatås i Järnbrott, Svartedalen i Biskopsgården samt vid lekparken i Eriksbo. Man har marsvin, kaniner och dvärggetter. Här har barnen möjlighet att få låna en kanin eller ett marsvin som de får sköta själva, givetvis under ledning av lekparkspersonalen som är huvudansvariga för

*Getter gillar högt
att man kliar dem i
skägget*

djuren. När någon sedan tröttnar på sitt djur får ett annat barn "ta över". För närvarande är det väntelistor på djuren trots att djurbeståndet ständigt ökar, dels på naturligt sätt till alla barnens stora glädje, dels också genom att folk skänker bort sina djur när de av olika skäl inte kan behålla dem hemma.

Brevduvor ger flykt åt barnens fantasi

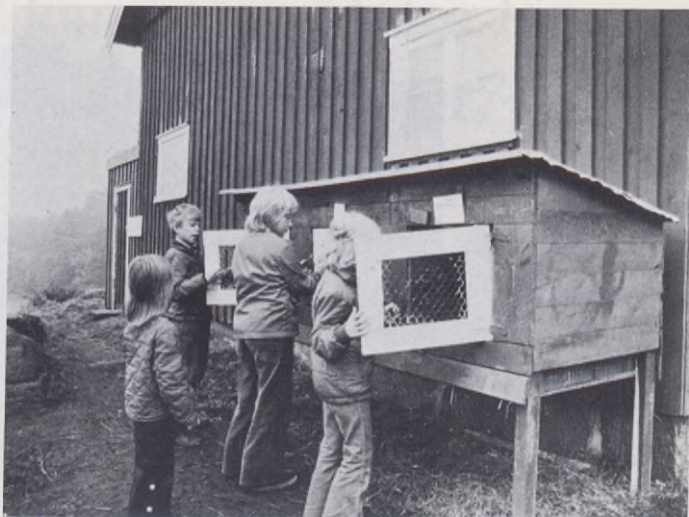
I somras besökte en äldre man lekparken Flatås och när han upptäckte att där redan fanns djur så kom han på lösningen av ett problem som han hade. Han var nämligen ägare till tio brevduvor men var tvungen att flytta och till det nya stället kunde inte duvorna följa med. Så en vacker dag ökades djurbeståndet i lekparken med dessa duvor. Barnen är mycket intresserade och det är roligt att höra deras resonemang och gissningar om hur duvorna hittar tillbaka hem igen efter sina flygturer. Före detta duvägaren besöker så gott som dagligen lekparken och delar med sig av allt sitt kunande i skötseln av fåglarna till barnen

och en mycket tacksam personal, i vilkas utbildning ej ingår skötsel av brevduvor.

Getterna ville vara med då grabbarna spelade boll

Intresset för djuren i lekparkerna är oerhört stort och barnen är också mycket måna om djurens skötsel. Svardalens ledare berättade att nu när det börjar bli kallt och ruggigt ute så hämtar "djurskötarna" varmvatten och ställer getterna i när de skall rengöra deras klövar, för att de inte skall frysa om "fötterna". Barnen håller också ganska väl reda på varandra och skulle någon vara för hårdhänt emot något av djuren, möts han av ett enormt förakt från djurvännerna. Även djuren verkar trivas. Kaninerna kan sitta alldeles stilla flera timmar i någons knä och låta sig smekas och marsvinen "kurrar" högljutt. Getterna i Flatås protesterade i våras när barnens intresse för dem under ett tag avtog i samband med att fotbollssäsongen startade. Så fort de fick tillfälle smet de iväg till fotbollsplanerna för att få vara med där barnen vistades, vilket ska-

Även mitt i storstaden kan barnen ägna sig åt djurvård tack vare att GAKO "räddade" en bondgård

pade en viss oreda i laguppställningar och domslut.

Levande hästar finns inte såna djur finns bara i TV

I våras utbröt ett rejält slagsmål i lekparken i Hammarkullen mellan två smågrabbar i 5—6-årsåldern. Lekparkspersonalen lyckades skilja de båda antagonisterna och fick så småningom fram orsaken till slagsmålet. Den ena grabben påstod nämligen att det fanns levande hästar i verkligheten medan den andre var helt övertygad om att dessa djur bara fanns på film och i TV.

En femårig flicka, som är uppvuxen i storstadsmiljö, besökte i somras för första gången en ladugård. När hon kom innanför dörren och fick se ett tiotal idisslande kor, stannade hon helt förstummad och bara tittade. Efter en stund återfick hon emellertid talförmågan: "Hur många människor har de här egentligen ätit upp?" Det var verkligen ingen lätt uppgift att övertyga henne om att så stora djur faktiskt föredrar gräs.

Barnen fick egen bondgård av GAKO:s fritidsnämnd

När det gäller att tillgodose barns behov av djur har GAKO:s fritidsnämnd gått ytterligare ett steg längre genom sin gård Tolsered. Där har man en hel lantgård med hästar, kor, grisar, höns, får, hund och huskatter. Här anordnas läger för barn där barnen får deltaga i så gott som alla sysslor som förekommer på en lantgård. Tolsered har också blivit ett populärt utflyktsmål. Det måste vara en stor upplevelse för ett storstadsbarn att få sköta nästan nyfödda griskultingar eller hjälpa till med höbärgningen, att överhuvudtaget få uppleva lukterna och hela miljön på "riktiga landet".

När man ser hur barnen uppskattar närheten med djuren, kan man bara hoppas att det kommer fler platser av det här slaget.

Det talas ofta om händelselöshet och om hur lite kontakt man har med varandra i de nya stadsdelarna, kanske kunde en plats där barn, vuxna och djur träffades, hjälpa till att lösa en del av dessa problem.

Lillemor Gardart

Göteborgs ungdomsorganisationer 1972

Politisk enighet om ökat stöd till föreningslivet under 1973

Måhända är historien om den amerikanske och tyske vetenskapsmannen bekant, vilka var för sig skulle skriva en avhandling om elefanter. I sinom tid presenterades första delen av det tyska verket — en diger uppslagsbok — fritt översatt betitlad "Inledning till avhandling om elefanter". Den amerikanska versionen kom ut samtidigt, en pocketbok med titeln "Allt om elefanter".

Med en lätt travestering kan anekdoten finna sina paralleller i många sammanhang. Sannolikt identifierar sig många föreningsledare med pocketbokförfattaren då de gäller att sammanfatta ett helt föreningsår. Resultatet kan lätt uppfattas som lättfärdigt kort. Ord blir ofta fattiga när uppgiften är att återge något av det "isberg" av aktiviteter, som bedrivs inom de tusentals olika föreningsgrupperna runt om i Göteborg, av vilka endast en bråkdel någonsin kommer till synes. Från föreningsbyråns horisont vill jag här beröra några enskilda företeelser.

Ansiktet utåt . . .

Jubileumsåret 1971 innebar givetvis en speciell anspänning av utåtriktade manifestationer för föreningslivet. Detta har dock givit till resultat, att allt fler har upptäckt föreningsarrangemang som en publikdragande faktor. I affärscentra, vid mässor, stadsdelsdagar och festligheter av allehanda slag. Gärna ser man föreningsgrupper i aktion. Folkdanslag som sprider glädje, judoklubben som visar prov på

teknik och österländsk hövlighet, gospelkörer, hunduppvisningar etc. Om möjligt skulle scouterna ha slagit upp ett läger och frisksportarundom visa vägen till en sund livsform. Föreningsinslagen i göteborgsbilden har ökat markant. Detta är givetvis mycket positivt och utgör god PR för föreningslivet. I åtskilliga organisationer har man fullt upp med att tillgodose alla förfrågningar om medverkan.

Föreningsinsatser i Bergsjön

Bergsjödagen den 15 oktober blev inte minst genom föreningarnas medverkan en stor succé. Flera tusen bergsjöbor och andra göteborgare tog del av föreningsaktiviteterna och bjöds på teater, sång och musik.

Arrangörer var föreningarna, fritidsgårdarna, ALLIHOPA, biblioteket, bostads- och affärsföretagen m fl.

I en poängpromenad deltog betydligt över tusen unga och gamla. Föreningarna skötte kontrollerna och gav glimtar från sin verksamhet. På bilden lär scoutkonsulent Totte Holm ut konsten att grilla korv.

Vid Bergsjöns fritidsgård, där Fri-luftsfrämjandet är basorganisation, fick publiken höra gospels av ungdomskören Evangelica.

Risken med denna popularisering kan dock vara, att de bästa ledarna och "uppvisningsgruppen" får ägna så mycken extra tid till träning och medverkan, att man missar föreningens reguljära verksamhet och det viktigaste, nämligen att kunna ta emot alla nykomlingar som förhoppningsvis inspireras vid arrangemangen. Föreningsgruppernas programinslag är uppskattade och publikdragande. Detta inspirerar givetvis till ytterligare engagemang. Synd bara att programmen inte konsekvent rubriceras som kultur eller jämfställs med andra publikmagneter såsom artister, musik- och teatergrupper. I ersättningshänseende får föreningarna oftast hålla tillgodo med en "ideell taxa".

Kring gemensamt tema . . .

En företeelse som är värd att nämnas är det spirande samarbete, som äger rum i såväl olika bostadsområden som kring gemensamma temata. Slottsskogsdagen med aktivitet "i varje buske", poängpromenader, torgfester etc. I flera områden har spontana fritids-/föreningsråd bildats, där initia-

tivet kommer från gräsrotsnivå och där man upptäckt värdet av gemensamma satsningar och överläggningar.

Information i skolan

På försök har under hösten genomförts en informationsdrive i Göteborgs norra fritidsdistrikt. Inte mindre än 46 st 6-klasser har fått besök av representanter för såväl föreningslivet som den kommunala verksamheten. En nyproducerad stillfilm har givit eleverna en översikt vad som bjuds och den efterföljande diskussionen har varit stimulerande.

En enkät visade att av samtliga 876 informerade elever inte mindre än 75 % var engagerade i föreningsliv. Särskilt intressant är dessutom att över hälften önskade hjälp med kontakt till föreningar av olika slag. Vilken aktivitet och vilken drömsituation ur rekryteringssynpunkt!

Detta med ekonomi

Pengar är roten till allt ont, sägs det, men visst är det nödvändigt med ekonomiska resurser för att effektivt kunna bedriva verksamhet. Tyvärr möter

Friluftsförbundet har många aktiviteter i Bergsjön, bl a mulleskolor. Trollet Mulle har här vågat sig ut i oktober-solen.

vi alltför ofta på föreningar, som drar på alltför tunga lass då det gäller att få debet och kredit att gå ihop.

En positiv faktor i sammanhanget är att det tycks råda politisk enighet om värdet av föreningsverksamhet och att stödet härtill skall öka. Lyckligtvis har denna ökning fått automatik och prioritering, då så mycket annat fått vidkännas svåra nedprutningar.

Det direkta föreningsstödet har under år 1972 uppgått till 3,5 mkr. Till följd av att Göteborg i bidragshänseende även fungerar som landsting nödgas vi att ekonomiskt stödja även distriktsorganisationerna. Detta har kommunen gjort med den förvisningen att detta är riktigt och att starka distriktsorganisationer skapar möjligheter till starka lokala föreningar. Genom distriktsorganisationerna arrangeras kvalificerade ledarkurser, samordnas olika arrangemang och genom en samlad insats kan verksamheten effektivare utvecklas även till nya bostadsområden och målgrupper.

Bidragsbeloppet har fördelats ungefär med ca 50 % till distriktsorganisationerna och med ca 50 % till lo-

kala föreningar. Från olika håll omnämnas, att Göteborg i detta stöd till distrikten är föregångskommun. Tyvärr har stödet till det lokala arbetet inte fått den omfattningen som är önskvärd. Här krävs alltså satsningar kommande år! För 1973 har bidragsbeloppet höjts till 4 mkr vilket förhoppningsvis skall sätta positiva spår i mången föreningsekonomi. Än har vi en bit kvar innan vi nått den i bidragsreglerna angivna målsättningen för bidragens storlek.

”Grädde på moset”

Från ansvarigt håll har dessutom aviseras, att bidragen till ungdomsorganisationerna under 1973 kommer att öka med **ytterligare 0,5 mkr**, dvs till 4,5 mkr. Inriktningen på denna extra halvmiljon är dock ännu icke fastställd. Utan tvekan finns många angelägna håll att stoppa dessa pengar i. Sannolikt kommer en del av anslaget att användas till specifika ändamål. I Göteborg finns redan en rad intressanta föreningsinsatser som faller utanför ramen för traditionellt stöd men som har ambitionen att under friare for-

Kommunalsrådet Bertil Hansson, ansvarig för "skola, kultur och fritid", var sångartist i Bergsjöns centrum. Före honom framträdde Tre Profiler.

mer ge mer åt fler. Denna öppna attityd förefaller mycket positiv och det synes angeläget att på något sätt stödja dessa verksamhetsformer.

Inriktningen av bidragen till föreningslivet är föremål för en övergripande översyn. För oss alla är det givetvis angeläget att se till att tillgängliga resurser utnyttjas på bästa sätt.

Mot nya mål . . .

I utredningen FRITID 70 skisseras förslag till inriktning av kommunens fritidsinsatser. Högst på prioriteringslistan står **barn och ungdomar**. Vidare anges **handikappade, barnfamiljer, nyinflyttade och invandrare, pensionärer samt underförsörjda bostadsområden**. För ungdomsorganisationerna återfinns flera aktuella målgrupper här. Kommunens utbud på fritidsområdet kommer sannolikt att i prioriteringshänseende i stort följa dessa idéer.

Även om föreningslivet är en extern grupp, som icke nödvändigtvis behöver ansluta sig till den kommunala prioriteringsinriktningen är det icke osannolikt att en del av de kommunala föreningsbidragen får en öron-

märkning. Utan att rangordna målgrupperna torde dock föreningsinsatser i exempelvis underförsörjda bostadsområden ligga väl till för speciellt kommunalt stöd. En annan angelägen grupp är invandrare. Av den anledningen kommer föreningsbyrån att i början av år 1973 i samarbete med olika organisationer arrangera en kontaktkonferens mellan invandrargrupper och föreningslivet, vilket förhoppningsfullt skall leda till ömsesidigt utbyte.

Hatten av . . .

Inte ett ord har här sagts om de enskilda föreningarnas insatser under 1972. Trots att almanackan är fylld av minnen från intressanta sammankomster, och att ännu ett intensivt föreningsår har gått till ända. Vi står inför en brytningstid och det mesta arbetet tycks ligga framför oss. Det ligger därför mycket visdom i talesättet: Hatten av för vad som varit och kavajen av inför framtiden. Aldrig förr har väl föreningslivet haft sådana möjligheter att nå ut med sitt utbud.

Leif Svensson

Ungdomsåret '73

"ungdomsåret 73" (Trygg-Hansa, ca 15 kr) skiljer sig inte på något markant sätt från de tidigare sex årgångarna. "ungdomsåret" är i år — liksom tidigare — en välredigerad och snygg årsbok. Men en bok kan bedömas som välredigerad utan att vara välbalanserad. På den punkten brukar emellertid inte "ungdomsåret" kompromissa. Ingen skall kunna beskylla redaktionskommittén för att favorisera text de vänsterradikala.

Av de 27 artikelförfattarna har flertalet skrivit om aktuella samhällsproblem, men det är mer fråga om ett relaterande av årets debattämnen än om en förnyelse av debatten. Artiklarna måste dock över lag anses som en mycket nyttig läsning för ungdomsledare. För ungdomarna finns det en speciell studiehandledning för analys av frågeställningarna.

Årsboken har också en helt ny giv. Mellan artiklarna har nämligen ett 10-tal ungdomsorganisationer fått var sin sida, där de presenterar antingen en översikt av sin verksamhet eller en specifik aktivitet. Man får ett starkt intryck av att alla satsar på förnyelse och är optimistiska inför framtiden.

Ett nästan motsatt intryck ger flera av artiklarna. Svenskarna är där dåliga miljövärdare, dåliga stads- och samhällsplanerare, dåliga demokrater och dåliga skolorganisatörer. Och männen är dåliga som män. Vidare är många av våra skolor ungdomar skolkare, mobbare och sniffare.

Ja, nog finns det mycket att förändra—förbättra för de unga. Men skall de lyckas med det, då måste också — som framhålls av några skribenter — stat och kommun ge ett helt annat stöd åt ungdomsorganisationerna.

R B

Forts från sid 9 . . . **Expertyttrande**

kommer med jämna mellanrum är Speldags, som ju arrangeras av Arbetarinstitutet, ABF och Fritidsgårdarna. Artisterna i Speldags håller ju alltid god klass, men eftersom vi inte vill ha enbart passiva lyssnare har vi gått in för att komplettera Speldags med allsång. Inte minst tack vare att trion Tjuslingarna brukar medverka har Speldags nu blivit verkligt trivsamma familjeträffar. Nu siktar vi på att få lokala förmågor från Bergsjön att också medverka i programmet. På så vis har vi fått med en pensionärsorkester från Bergsjön och deras framträdanden har blivit mycket uppskattade.

På den korta tid som verksamheten i plathallarna för lek och idrott varit igång har vi haft en lång rad studiebesök av grupper från Göteborg och andra kommuner i Sverige men också flera utländska grupper har varit här. Den vanligaste kommentaren har varit: "En sådan anläggning skulle vi behöva i vår stadsdel!"

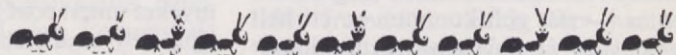
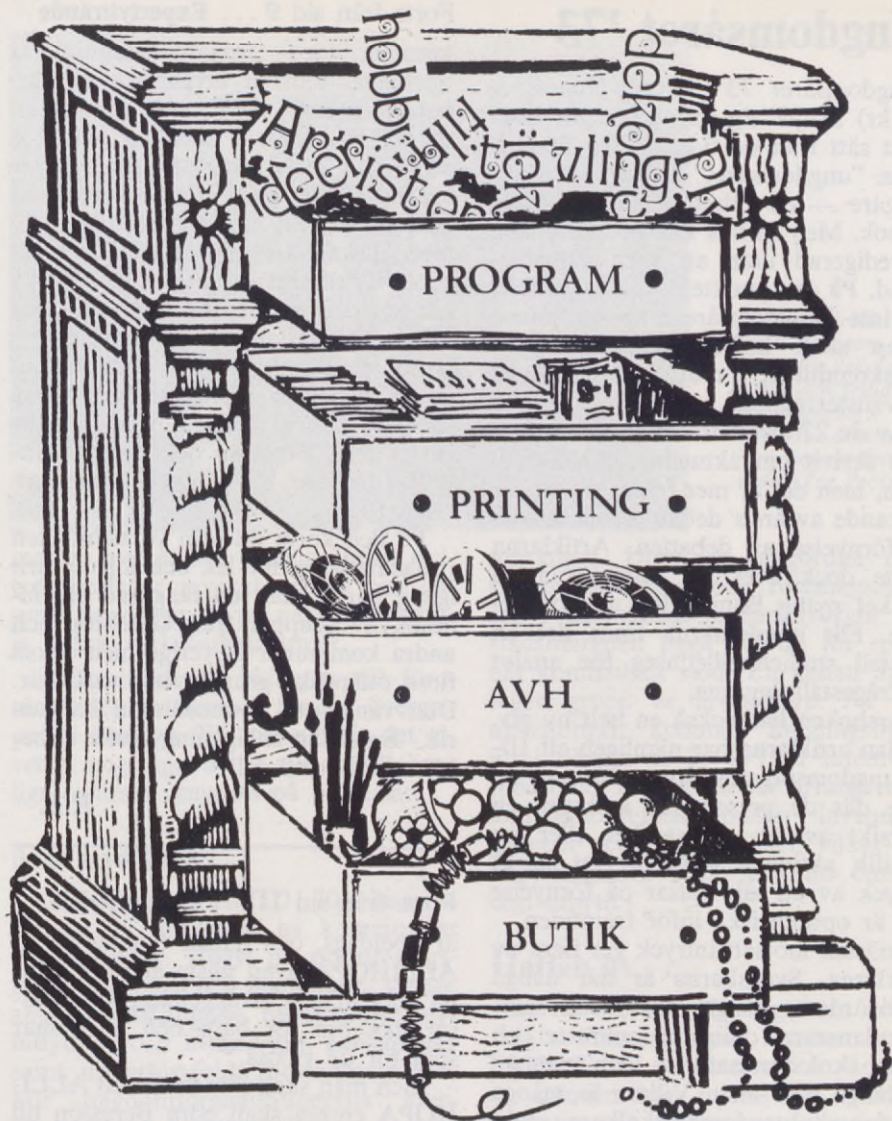
R.B.

Forts från sid 11 . . . **Ledaruppgift**

är Speldags, och därför hoppas vi att ALLIHOPA även nästa år skall kunna göra många arrangemang som passar lika bra för barn och ungdomar som för de vuxna.

Men man skall inte kräva att ALLIHOPA ensam skall göra Bergsjön till ett mönster för hur ett bostadsområde skall fungera när det är som bäst, tycker Ulla-Carin. ALLIHOPAS ekonomiska resurser skall ju satsas på fritidsverksamheten. Men det finns ju mycket annat som behövs för att Bergsjön och andra stadsdelar i Göteborg skall kunna kallas mönsterstadsdelar.

Kerstin Albino

GARVERIGATAN 2 416 64 GÖTEBORG tel.156960

Tryckeri AB, Gbg. 1972